

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *h.*
Cím: *Az élelmiszer-drágaság.*

Forrás: *Alkotmány*

Bp. 1914 XI.5

(Hely) (Ddö) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 381.655

Hely

Idő "1915"

Személy

Helyszám

Az élelmiszer-drágaság.

Budapest, nov. 4.

Ankét volt a drágaság dolgában. Nem igen örülünk neki, mert sajátságos, de úgy van, hogy Magyarországon az ankét mindig altató dal, amelytől hosszú és keserves álmoktól zaklatott alvásba merül a megankétezett ügy. Így volt ez eddig mindig. A Budapesten csontot és velőt rágó drágaság fölött már több ankétben folytak tanácskozások. Egyiknek másiknak eredményét vaskos kiadványok foglalták össze. A panaszok és kölcsönös vádak tömegéből itt-ott ki-kivirított egy-egy egészséges eszme vagy indítvány, amely azonban a nyomdafestéknél tovább nem jutott. Nem szabad hogy legyen és valószínűleg nincs is Budapest vezető tisztviselői között egy sem, ki ne ismerné az évtizedes budapesti drágaságot, ne lenne tisztában annak okaival és ne tudna módokat a drágaság enyhítésére. De történni nem történik semmi. Nyilvánvalóan nem azért, mert a tudás és tájékozottság hiányzik, hanem azért, mert az energia, a bátorság nincs meg, amelyre szükség volna, hogy a magisztrátus a darázs-fészekbe nyuljon és a jólszervezett fosztogató tábor között szétüssön.

Ez a bátortalanság és tehetetlenség úgy látszik ragadós. Innen van az, hogy akármilyen körök lesznek bevonva az ankétezésbe, az eredmény egyenlő a nullával. A kölcsönös vádas-

kodásnál tovább jutni nem tud. A vádaskodók közül természetesen nálunk mindig tulsúlyban vannak azok, akik minden ódiomot a termelőkre kívánnak háritani. Azért az ankétről cikkezvén, a legtöbb lap oda konkludált, hogy a kormány most már határozza el magát arra, *hogy a termelőktől rekvirálja a gabonát és egyéb élelmicikket, természetesen az előre megszabott s a jelenleginél jóval alacsonyabb áron.* Az nem jut eszökbe, hogy megtegyék a legalábbis ugyanilyen igazságos és végeredményében a fogyasztás szempontjából valószínűleg sokkal hasznosabb ajánlatot, hogy t. i. a kormány rekvirálja a nagykereskedők raktáraiban felhalmozott gabona és élelmiszerkészleteket is, szintén a megállapított, mainál olcsább áron. Az ilyen ajánlatot nem teszik meg, mert ellenkezik szokásos részrehajlásukkal, bár egyáltalában nem ellenkezik az igazsággal és méltányossággal.

Nem a konzekvenciák levonásától óvakodó ankétezésről kell várnunk a Budapesten uralkodó élelmiszerdrágaságnak enyhítését. Céltudatos, okos és erélyes városélelméleti politika kellene ide. Magisztrátusunk óriási tevékenységet fejt ki, óriási épületeket emel, amelyekkel a várost akarja diszíteni, a kulturát emelni, idegenforgalmat csinálni. Az elért tényleges eredmény a kölcsönvett milliőknak elköltése, adósságnak adósságra való halmozása, a polgárság terheinek folytonos növelése. Hálásak

is vagyunk szörnyen, hogy Budapestet ilyen áron világvárossá, tömött erszényű idegenek szórakozó helyévé akarja tenni. De még sokkal hálásabbak volnánk, ha a tisztességes megélhetés városává igyekezne tenni, városá, ahol a munkás és hivatalnokosztály keresetéből ördögös művészet és koplalógyakorlatok nélkül meg tudna élni. Ha magisztrátusunk fürdő-szállodák építése helyett a város élme-

zésének megjavítását venné a kezébe, de nem látszatra, hanem komolyan, akkor azokat köteleznék hálára, akikért tulajdonképpen vannak és akiknek adójából nagy terveiket megvalósítják.

Mert az valóban nem természetes állapot, hogy akkor, amikor a termelő 6—7 fillérnél többet kilónként a burgonyájáért nem kap, akkor a budapesti fogyasztónak ugyanazt a krumplit 14—16 fillérjével kell megfizetnie; hogy amikor a termelő 32—40 fillért kap a bab kilójáért, akkor a pesti kofa 120 fillért kér érte; hogy amikor egy fő káposzta a termelőtől vásárolva 5—6 fillér, akkor a budapesti fogyasztó 24 fillérrel fizesse; hogy az alma kilója a budapesti vásárcsarnokban 48—120 fillér között mozog akkor, amikor a termelő boldognak érzi magát, ha a legelső minőségért 20—25 fillért kap; hogy egy tökért 1 koronát mernek elkérni, hogy a vadhusnak az ára is rohamosan emelkedik, mikor a város az élelmiszerbódéival énnen arra vállalkozott, hogy a vadhust fogja

olcsóbbá tenni; hogy a sertés és marhahús ára már majdnem megfizethetetlen abban az időben, amikor a piacon *állandóan túlfőlhajtás van*. Ezek olyan vérlázító tények, amelyek legalább is annyira megérdemelnék a városi magisztrátus figyelmét, mint az, hogy hol vagyunk még egy telek, amelyre adóssággal néhány milliós épületet lehetne emelni.

Hogy a budapesti élelmiszerpiacon milyen felfogás uralkodik és milyen üzleti elvek irányadók, arra legjellemzőbbnek tartom egy dunaparti kofának a megjegyzését, amelyet saját füleimmel hallottam. Egy méltatlankodó munkásasszonyt, aki a tulmagas ár miatt méltatlankodott, így torkolt le: «Tán takarédba akarja rakni az állami segítyt, amit katona férje után kap. Ad az állam elég segítyt, fizethet.» Valóban ez az üzleti elv a budapesti piacon a nagy, közép, kis és legkisebb kereskedőknél egyformán: kiszedni a vevő utolsó garasát s a beszerzési árra való minden tekintet nélkül úgy szabni meg a cikkek árát, ahogy a vásárlóképességet a vevőkből kinézik.

Amelyik hatóság ezen változtatni akar annak nem szükséges ankétezni, nem szükséges végighallgatni a termelők szidalmazását és főképpen nem szükséges a tervek tömege mögé ülni s a cselekvéstől való irtózást a tanulmányozás spanyolfala mögé rejteni.

Budapesten élelmiszerdrágaság van, mert nen-

történt gondoskodás arról, hogy az ország élelmiszerkereskedése ide legyen koncentrálna. A fogyasztási és jövedelmi adó visszasságai ellen komoly akciót hatóságok sohasem indítottak, a közvetítés fölös szerveinek visszaélései soha erélyes megtorlásra nem találtak. A forgalom javításával senki sem törődik. A budapesti husbehozatali szabályok, vásári monopóliumok, a vásári és vásárcsarnoki, a szakértői, állatorvosi, husszemlei díjak réges-régen megérték részben az eltörlésre, részben a reformra. Nagystilű és részleteiben is fontos városélelmiszerpolitika igen sok panaszt szüntethet meg, nagyon sok fölösleges kiadástól mentesíthetné az élelmiszeri ipart és a kereskedelmet. A megfelelő ellenőrzés keresztülhuzhatná az uzsorások számításait. A vétel és eladási ár jelentékenyen közeledne egymáshoz s a fogyasztónak nem volna annyi oka a jogos panaszra.

Mostanában nap-nap után megjelenik egy újabb plakát a falakon, melyekben a hatóságok kérnek a polgárságtól. Akinek van, ad is szívesen. Végre mégis szeretné a polgárság már azt is látni, hogy a *hatóság is adjon valamit*. Adjon védelmet az uzsora ellen. Teremtsen megélhetési lehetőséget s biztonságot, hogy aki Budapesten, becsületesen dolgozik és tisztességesen keres, az tisztességesen meg is tudjon élni.

(h.)

